

Kofoed: Da Folketingsmanden for Bornholms Amts 1ste Valgkreds (Hauge) forleden havde Ordet, udtalte han, at Bornholm efter hans Formening havde lidt mere end de øvrige danske Landsdele under Krigens Tryk. Jeg tror, at det ærede Medlem har fuldstændig Ret i den Betragtning. Den meget afsides Beliggenhed er der under normale Forhold bødet nogenlunde paa gennem Kommunikationsmidlernes Udvikling i de sidste Aartier, men under de vanskelige Forhold, som Krigen har skabt, har Bornholm paa ny og i forøget Grad maattet mærke sin Afsondrethed. De Varer, som vi skal købe, og som skal føres ad en noget længere Vej end til de øvrige danske Landsdele, fordyres ved de forhøjede Fragter, og af de Varer, vi sender bort, har vi en formindsket Indtægt af samme Grund. Men ogsaa paa anden Maade er vort Næringsliv noget paavirket af de Forstyrrelser, som Krigen har skabt. Som bekendt kommer der aarlig til Bornholm et ret stort Antal Turister, forholdsvis faa danske, men et større Antal fremmede. Ved Krigens Udbrud forlod saa godt som alle Turister Øen, og de er ikke senere vendt tilbage. Da Turistlivet har givet Bornholm, i alt Fald visse Dele af Øen, nogen Indtægt, er den Forstyrrelse, der nu er skabt, mærkbar hist og her paa Øen. Den Pludselighed, hvormed Afbrydelsen fandt Sted, har naturligvis bidraget stærkt til, at de Steder, hvor Turisterne særlig har holdt til, har vanskelige Kaar at kæmpe under. Ogsaa et andet bornholmsk Erhverv, nemlig Stenværksindustrien, har vanskelige Kaar at arbejde under, idet vi nemlig ikke kan eksportere paa samme Maade og under de samme Vilkaar som før. Dertil kommer, at Sildefiskeriet, der paa Bornholm spiller en overordentlig stor Rolle, i Sommer har givet et saa ringe Udbytte, som det ikke kan erindres gennem mange, mange Aar. Det er naturligvis ikke en Følge af Krigen — jeg ved ikke, af hvilken Grund Silden i Aar skyer vore Farvande eller staar dybere, end Fiskerne kan naa den —, men det er et Forhold, som falder sammen med Krigen og yderligere forøger Vanskelighederne hist og her.

Naar jeg fremsætter disse almindelige Bemærkninger, er det ikke for at fremstille Forholdene paa Bornholm som særlig foruroligende. I Forhold til, hvad mange frygtede ved Krigens Udbrud, er ogsaa Bornholm sluppet nogenlunde godt gennem Krisen. Men jeg gør disse Bemærkninger

for at faa frem, at vi ovre hos os har en Del Vanskeligheder at kæmpe med; Vanskeligheder, som man er fri for i de øvrige danske Landsdele. Jeg beder det høje Ting og det høje Ministerium at have dette im mente, naar det bliver nødvendigt for os af og til at søge om en Haandsrækning for at komme over disse af de ekstraordinære Forhold skabte Vanskeligheder, dels dem, jeg har nævnt, og eventuelt ogsaa andre, der efterhaanden kunde opstaa.

Vi har hidtil haft Grund til at takke for den Velvillie og Lydhørhed, hvormed man har hørt paa vore Anmodninger, og jeg vil benytte Lejligheden til at takke den højtærede Indenrigsminister og den højtærede Justitsminister, fordi de har gjort det muligt for os at følge vor særlige bornholmske Brødkorns- og Reguleringspolitik. Det er ellers langt fra, at vi derovre nærer Ønske om at føre en Særpolitik. Vi ønsker kun at føre en Politik, der i saa høj Grad som muligt er i Kontakt med Forholdene i det øvrige Land, men den særlige Beliggenhed, vi har, har nødvendiggjort særlige Foranstaltninger, der ogsaa har vist sig at svare til deres Formaal, at opretholde Bornholms Forsyning til rimelige Priser. Vi takker, som sagt, fordi man herovre fra har gjort det muligt for os at føre denne Politik.

Jeg vil ogsaa takke den højtærede Indenrigsminister, fordi Staten har vist sig villig til at overtage Halvdelen af Garantien for den Krigskade, der kunde indtræffe for det østbornholmske Dampskibsselskabs Skibe. Derved er det blevet muligt at opretholde denne Rute til København, hvilket har været af stor Betydning for de smaa bornholmske Byer og det til dem knyttede Opland. Jeg takker ogsaa for den Velvillie, som Dampskibsselskabet af 1866, det vestbornholmske Selskab, har mødt, idet man fra Statens Side har overtaget Krigsforsikringen. Ellers havde det ikke været muligt for os at opretholde Forbindelsen med den øvrige Del af det danske Rige.

Det ærede Medlem fra Rønne omtalte forleden, at det vilde være af Betydning for os, om vi fik Statstelefon til København. Jeg har allerede fremdraget denne Sag, da jeg havde Ordet under Finanslovens Behandling i 1913, og jeg kan give min Kollega fra Bornholm min varmeste Tilslutning i det nu af ham anførte. Et andet Forbindelsesspørgsmaal vil jeg ogsaa gerne benytte Lejligheden til at drage